

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

68. An pueris habentibus usum rationis ante septennium liceat ministrare
carnes, ova, & lactinia in diebus ieiunii, & prohibitis ab Ecclesia? Et quo
tempore supradicti pueri teneantur ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

tare, præsertim si Psalmus septies recitandus esset ex maioribus, quia ita votens, vult tantum septem Psalmos penitentiales, & si illos non possit recitare, ad nihil aliud tenetur, quiddam in contrarium asserat Sancius *vbi supra*, imponens onus ubi non adest, sed tu tene nostram sententiam.

RESOL. LXVII.

An parvulis ante septennium liceat ministrare carnes in die ieiunij?

Et quid de Paganis, & perpetuo amentibus?

Et quid est dicendum de pueris ante septennium, ubi adest consuetudo in contrarium?

Sed quid est sentiendum, si pueri ante septennium doli capaces sint? Ex p. 1. tr. 9. Ref. 42.

Sup. conten-
to in hoc &
§. in Ref.
seq. & pro
parte in r. 1.
tr. 3. Ref. 47.
§. 1. ad med.
& vers. Sed
iste author.
&c.

§. 1. **P**RO negatiua sententia Syluius in 2. 2. D. Thom. *quest. 147. art. 4.* adducit Paludanum, & Toletum: sed ipse, ait, quod ubi adest consuetudo, quod tales cibi parvulis præbeantur, licet præbere.

2. Sed absolutè affirmatiuam sententiam sustinendam esse puto cum Tannero in 2. 2. *disp. 3. q. 3. dub. 5. n. 99.* Villalobos in *sum. tom. 1. tract. 23. dub. 4. num. 4.* Azorio *tom. 1. lib. 7. c. 17. quest. 3.* Gomez in *Bull. Cruc. claus. 7. n. 16. & 17.* Emmanuele Sa *verb. ieiunium, n. 17.* Sanchez in *sum. tom. 1. lib. 1. c. 12. n. 9.* & aliis communiter. Vnde contra Syluium *vbi supra* Corduba in *sum. q. 60.* & Lopes *p. 2. instr. cap. 212.* dicendum est, hoc etiam esse licitum in locis, ubi adest consuetudo in contrarium: nam, cum paruuli ante septennium non ligentur legibus, à fortiori neque tenentur abstinere à carnibus ratione consuetudinis, quæ est lex non scripta. Et ita docet Sanchez *vbi supra* & Sanc. in *Select. disp. 41. n. 31.* Vbi etiam plus addit, quod quamuis ante septennium puer doli capax sit, nullo præcepto positivo obligatur, cum leges positivæ iuris ante illam ætatem, in qua communiter lumen rationis oriri est solitum, non intendat obligare, & per accidens in vno vel alio pueri rationis usus acceleratur. Vnde, secundum Sancium, in tali casu puer non tenetur abstinere à carnibus, & licitum erit eis illas ministrare. Sed contrarium docet Villalobos in *sum. tom. 1. tr. 23. dub. 8. n. 7.* & alij.

Sup. hoc plus
latè, & etiam
amplè, in
Ref. 1. not.
præteritæ, &
lege eam per
tor. & in Ref.
2. in eodem
§. prop. fin.
&c.

3. Quoad Paganos verò fas erit ministrare illis carnes in diebus ieiuniorum: quia nulla lege ecclesiastica obligantur. Et ita etiam docet Sanc. *vbi supra* numero 29. qui citat Sanchez, Suarez, & Azorium: secus & in tom. 7. verò dicendum erit de perpetuo amentibus, cum ipsi sub ecclesiasticis legibus comprehendantur. Sed contra Sancium ego puto cum Sanchez *num. 16.* & Fagundez *præcept. 4. lib. 1. c. 8. n. 8.* licitum esse ministrare carnes, etiam perpetuo amentibus, rationes huius sententiæ adducit Sanchez.

Sup. contèto
in hoc §. vi.
in to. 1. tr. 3.
Ref. 47. con-
firm in §. vi.
& in tom. 7.
tr. 8. Ref. 48.
§. vi. prop.
fio. & pro
parte in Ref.
49.

RESOL. LXVIII.

An pueris habentibus usum rationis ante septennium liceat ministrare carnes, oua, & lacticia in diebus ieiunij, & prohibitis ab Ecclesia?

Et quo tempore supra dicti pueri teneantur Ecclesiasticis legibus, & signanter confessionis &c?

Et an puer, cui ante septennium acceleratus est usus rationis, si occidat aliquem, incurrat irregularitatem?

Et eiusdem docetur impuberes non incurere irregularitatem. Ex part. 11. tractatu 2. & Miscel. 2. Resolutione 56.

§. 1. **N**ominatim contra me ad propositam questionem negatiuè respondet Leander de præcept. *Eccles. tract. 5. disp. 2. quest. 42.* Putat enim legem abstinendi à carnibus, & lacticiis, obligare pueros statim ac usum rationis obtinuerint, siue id illis contingat ante, vel post septennium. Ratio est, quia usus rationis in quacumque contingat ætate, facit pueros capaces culpæ: ergo & obligationis per legem, nisi alia materia legis, aut intentio Legislatoris, aut consuetudo aliter declaret. Hanc etiam sententiam tenet Merolla *tom. 2. disput. 4. cap. 3. dub. 38. num. 451.* & alij penes ipsos, quibus addenouissimè Patrem Mendo in *Bull. Cruc. disp. 18. n. 3. & 77. & Appen. disp. 2. c. 15. n. 82.* docentem, pueros si eis acceleretur usus rationis ante septennium, non posse edere oua & lacticia abique Bulla Cruciatæ.

2. Sed licet hæc opinio sit satis probabilis, ego tamen non recedo ab affirmatiua, & ita me citato docet Ioannes Henriquez in *qq. Pract. sect. 16. quest. 19. n. 47.* ubi sic ait: Opiniones de algunos Doctores, que si antes de cumplir siete años tuieren los niños vño de razon, no pueden comer carne en los dias prohibidos, pero fino tuieren vño de razon la podran comr hasta que cumplan los siete años. Esta opinion es de Manuel Rodriguez, y Villalobos.]

3. Pero mas prouable es que de ninguna manera estan obligados los niños à esta ley, hasta que cumplan los siete años de edad. Esta opinion es de Diana, el qual aduertie que es tan verdadero, que aunque era costumbre en contrario, pueden seguramente los niños comer carne no teniendo siete años; porque si ninguna ley, ni precepto expreso obliga antes de auct cumplido siete años, menos obligatà el precepto de costumbre.] Ita ille, cui adde etiam me citato Martimum de San Ioseph in *Mon. Confes. tom. 1. lib. 2. tract. 3. de Ieiunio n. 4.* Qui loquens de pueris sic ait: [Y aunque conste, que antes del septennio se les accelero el vño de la razon, se les puede dar carne, y manjars prohibidos, porque antes de los siete años no les obliga ninguna ley Ecclesiastica. Et ad ea que frequentet accidunt leges adaptentur spretis casibus raro contingentibus, l. nam ad ea ff. de legib. Ita Martinus.]

4. Et ex Societate Iesu huic sententiæ etiam adheret doctus Pater Antonius Escobar in *Theol. mor. tract. 5. exam. 1. 3. pr. 4. cap. 3. n. 52.* Et hanc sententiam tanquam probabilem admittit etiam Pater Bardi in *Bull. Cruc. part. 2. tract. 3. cap. 4. sect. 5. numero 10.* loquens contra Mendo de ouis & lacticiis. Et hanc sententiam probabilem esse potant ipsimet aduersarij vt Merolla *vbi supra*. Imò magis generaliter loquens Escobar à Corro de *utroque foro, art. 6. num. 34.* sic ait: Limita quarto in minore non comote mentis, qui legibus non legitur, l. Impuberes 21. de furtis, l. 1. §. Impuberes 31. ad Syllan. l. Infans 12. de Sicariis Clem. 1. ubi DD. de homicid. Amplia dictam quartam limitationem vt procedat quamuis constet ante septennium vsum habere rationis, quia raro hoc contingit, & leges ad ea, que frequentius accidunt tantum adaptantur, l. nam ad ea, de legib. Ita Escobar.]

5. Et tandem hanc sententiam ex Dominicanorum familia latè firmat Magister Marcus Serra in *par. 2. tomo 2. quest. 96. art. 1.* ubi hæc asserit: Pueri non tenentur legibus humanis cum primum rationis vsum habent, sed quando perueniunt ad annos, in quibus communiter lumen rationis oriri solet, & pueri vsum rationis habent vt in pluribus. Cuius rationem assignat Sanctus Antoninus 2. part. iii. 9. cap. 8. §. 1. Nam leges adaptantur secundum ea que in pluribus accidunt. Sicque non intendunt obligare ante illud tempus, in quo communiter lumen rationis oriri solet. Vnde si ante illud tempus in aliquo puero usus ratio-

is acceleratur, hoc est per accidens, & non obligat illam ad leges humanas obseruandas; ac propterea non tenetur confiteri semel in anno, nec à carnibus & lacticiis abstinere in diebus ieiunij, nec alia præcepta Ecclesiæ seruire; Quodnam autem sit huiusmodi tempus non eodem modo explicant omnes. Quidam dicunt esse annum qui immediatè post septennium sequitur, nempe annum octauum; in illo enim communiter solet lumen rationis oriri. Alij maiorem ætatem, & plures annos assignant; nam ut ait Sanctus Antoninus *vbi supra*, ut in pluribus in octavo anno præ non dum habet vsum rationis. Sed hoc contingere dicit secundum opinionem quorundam. *In masculo quando habet decem annos & dimidium, & aliquantulum ultra, & in femina quando habet nouem annos & dimidium, & aliquantulum ultra.* Vnde tunc & non antea Ecclesiæ legibus tenebuntur. Magister Soto verò ad hoc adhuc ætatem maiorem requirit, nempe annum duodecimum. *In 4. enim dist. 12. q. 1. art. 1. ad finem corpor.* loquens de præcepto Ecclesiastico sumendi Eucharistiam ait: Pueri non obligantur vsque ad duodecimum annum quando alijs tenentur Ecclesiæ legibus. Idem dicit *dist. 18. q. 1. art. 3. ad finem corpor.* Loquens de præcepto Ecclesiastico Confessionis Sacramentalis. Ex quo sequitur pueros ante hanc ætatem etiam si vsum rationis habeant, non peccare carnes aut lacticiis in diebus prohibitis comedentes; quod expressè dicunt multi recentiores. Hucusque Serra.

6. Sed eius sententiam libenter admitto, quod positi ante septennium etiam si vsum rationis acceleratur, non teneantur ad præceptum abstinendi à carnibus, sed ab ipso Serra recedo, dum cum Soto asserit hoc etiam procedere ante annum duodecimum, ita ut possint comedere carnes, cum pueri ante illud tempus non teneantur ad præcepta Ecclesiæ; sed hanc opinionem esse improbabilem optime notauit contra Emmanuel Sa, Pater Henricus Busenbaum in *Medulla Theolog. moral. lib. 6. tract. 4. cap. 3. dub. 2. num. 2.* Vnde Reuerendissimus Magister Sacri Palatii opinionem Emanuelis Sa in editione Romana correxit, & ad alium sensum reduxit. Et sic communiter contra Ser-

7. Dico igitur non esse admittendum id quod habet S. Antonin. *part. 2. tit. 7. cap. 8. §. 2.* Corduben. *in sum. quest. 10.* Victoria *relect. 2. de venientibus ad vsum rationis, n. 11.* & apud Salas *de legibus disput. 14. sect. 13. num. 126.* pueros non teneri ad confitendum semel in anno, nisi sint proximi pubertati, id est anno decimo cum dimidio, si sint mares; & anno nono cum dimidio, si sint feminae; quia vsum rationis qui sufficit ad peccatum mortale, communiter non habetur nisi ad annos proximos pubertati, qui sunt in masculis annus decimus, cum dimidio; & in feminis annus nonus cum dimidio. Contra enim est: quia id est falsum si loquamur in ordine ad forum conscientie, & Dei, non autem solum ad forum exterius, in quo communiter non præsumitur quis esse doli capax secundum iura, nisi sit proximus pubertati.

8. Et idem est etiam de eo, quod habet Sotus *in 4. dist. 12. quest. 1. art. 11. & distinct. 18. quest. 1. art. 3.* & *lib. 7. de iustitia quest. 3. artic. 2.* & Henriquez *lib. 8. de Eucharistia cap. 42. num. 2.* eos non teneri ad eandem annuam confessionem vsque ad annum duodecimum: Et quod habet Emanuel Sa, eos non teneri vsque ad annos pubertatis: quod idem vniuersaliter de omnibus legibus Ecclesiasticis, quod non obligent vsque ad annos proximos pubertati, docet S. Antonin. *1. 2. tit. 9. cap. 8. §. 2. citat.* & vsque ad annos ipsos pubertatis docent aliqui apud Salas *disput. 14. sect. 13. numero 127.* Contra enim est: quia si sunt capaces peccati, sunt etiam capaces remedij contra peccatum quod est confessio, neque vlla est ratio, quare ad il-

lam non teneantur, etiam lege Ecclesiastica, cum præsertim verba ipsa talis legis clare expriment quod omnes tenentur postquam peruenerint ad annos discretionis; & ed ipso, quod conceduntur etiam ante annos pubertatis, vel proximos pubertati, esse capaces peccati, conuincuntur etiam esse capaces legis, & obligationis, ut diximus; & si sunt capaces obligationis per leges Diuinas, & naturales, nulla est ratio, quare etiam non sint capaces obligationis per leges Ecclesiasticas, & humanas; quidquid sit de præsumptionibus pro foro externo, ut diximus.

9. Et similiter non videtur admittendum id, quod habet Henriquez *lib. 13. cap. 49. num. 2.* quod post vsum rationis ad aliquod tempus possint pueris tradi lacticia in diebus prohibitis, & quod ita habet consuetudo, ut etiam tradit Ledefina *2. parte 4. quest. 17. art. 6. dub. secundo in fine*, & aliqui alij doctores apud Bonacinam *disputat. prima de legibus quest. 1. punct. 6. num. 8.* quam consuetudinem etiam Bonacina ait non esse reprobendam, ubi est legitime recepta; contra enim est, quia est communis sententia aliorum, & communis vsum Ecclesiæ, & quia nulla est ratio, quare debeant ceteri esse soluti specialiter ab hac lege comedendi lacticia, & ea quæ habent originem à carnibus, si non sunt soluti à lege comedendi carnes, & vniuersaliter non sunt soluti à legibus Ecclesiasticis.

10. Neque consuetudo, quæ in contrarium adducitur, est facile admittenda, nisi pro aliquo loco sufficienter probetur. Et hæc omnia docet Baldellus *tomo primo, libro quinto, disput. 30. numero nono cum sequenti.* Merolla *tom. 1. disp. 4. cap. 3. dub. 38. n. 438. & 148. cum sequenti;* Elcobar *vbi supra n. 33.* Castrus Palauus *tomo primo, tract. 3. disp. 1. punct. 24. §. secundo n. 5.* qui citat Sanchez, Salas, Azorium, & alios.

11. Itaque pace viri docti Magistri Serra non est admittenda eius opinio, & præsertim quod ante annum duodecimum possit pueris ministrari efus carnis, hoc enim est contra communem vsum Ecclesiæ, & Populi Christiani, nemo enim audeat in tali ætate pueris ministrare carnes.

12. Sed quid dicendum si puer, cui ante septennium acceleratus est vsum rationis, an si occidat aliquem incurrat in irregularitatem? mihi placet opinio negativa aliquorum de quibus Magister Serra *vbi supra*, sic ait; Exiunt tamen nonnulli infantes ante septennium habentes plenum vsum rationis, ab irregularitate si occidant; nam cum infans generaliter ab illa excipitur in *Clement. si furiosus*, & hoc sit beneficium legis, amplè est intelligendum de quocunque infante, etiam si plenum rationis vsum habeat. Et quidem aliqui absolute docent pueros impuberes non incurtere irregularitatem. Vide Castrum Palauum *vbi supra, n. 9.* & me ipsum alibi.

Alibi in r. 5.
tract. 1. ex
Ref. 108. §.
Ex quibus;

RESOL. LXIX.

An tempore pestis possit Episcopus dispensare, ut in sua ciuitate comedantur carnes in Quadragesima?

Et an cum omnibus in domo reclusis propter suspicionem pestis possit Episcopus dispensare in auditione Missæ tempore pestis, vel quid est faciendum?

Et notatur, quod dispensatio in Ieiunio, facta ab Episcopo, vel alio Prelato inferiori Papa sine iusta causa, non solum est illicita, sed inualida, ideo peccat mortaliter Episcopus, an Prelatus ex defectu potestatis dispensando.

Et queritur, an Episcopus possit abrogare legem localem ieiunij latam in Concilio Prouinciali?

Et an saltem possit in eam dispensare?

Et an possit Episcopus abrogare legem ieiunij latam in Synoda Diocesana, & à fortiori cum aliquibus dispensare